

ЮЗ-ЖАҒ СОҲАСИ АЪЗОЛАРИ ОПЕРАЦИЯСИДАН КЕЙИН БЕМОРЛАРНИ РЕАБИЛИТАЦИЯ ҚИЛИШ.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19007616>

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш маркази. “Стоматология, болалар стоматологияси ва ортодонтия” кафедраси

Джумаев Зухриддин Фуркатович

ТХКМРМ “Стоматология, болалар стоматологияси ва ортодонтия” кафедраси ассистенти.

dr.zukhriddin-90@mail.ru

<https://orcid.org/0009-0008-0717-6769>.

Гаффаров Суннатулло Амруллоевич

ТХКМРМ “Стоматология, болалар стоматологияси ва ортодонтия” кафедраси мудири. sunnatullogafforov@mail.ru Gafforovsunnatullo@gmail.com.

<https://orcid.org/0000-0003-2816-3162>

ДОЛЗАРБЛИГИ

Маълумки, тиш-жағ, юз деформациясини (ТЖЮД) тузатиш мураккаб тиббий муаммо бўлиб, бемор юзини реконструкция қилишнинг антропометрик ва компьютер моделлаштириш усулларидадан фойдаланган ҳолда амалга оширилади, унинг мақсади бош суягининг юз қисмини остеотомия қилишнинг замонавий усулларидадан фойдаланиш ва ҳосил бўлган суяк бўлакларини маҳкамлашнинг оқилона усуллари танлаш асосида оптимал функционал ва исталган эстетик натижаларга эришиш, уларнинг бирлашишини таъминлаш ва такрорланиш, чакка-пастки жағ бўғими (ЧПЖБ) дисфункцияси ва бошқа асоратларнинг ривожланиш эҳтимолини истисно қилишдир. Махсус адабиётларда

шаклланган нуқтаи назарга қўшилиш мумкин, яъни даволаниш учун мурожаат қилган беморларнинг аксарияти, биринчи навбатда, ташқи кўринишнинг эстетик бузилишларидан азият чекади ва фақат шундан кейингина уларда ЧҚДД билан боғлиқ бўлган чайнаш, нутқ, нафас олишнинг функционал бузилишларига эътибор қаратади. Чунки мавжуд эстетик нуқсон кўпинча уларнинг руҳияти бузилишига олиб келади. [1, 3].

Тадқиқотнинг мақсади: юз-жағ патологияси бўлган онкологик беморларни ортопедик протезлаш ва реабилитация қилишда психологик ва ижтимоий тикланишнинг самарадорлик даражасини аниқлашдан иборат.

Материаллар ва усуллар. 2020 йилдан 2023 йилгача бўлган кузатув

маълумотларидан юз-жағ соҳаси (ЮЖС) нинг операциядан кейинги нуқсонлари бўлган, турли протезлаш усуллари қўлланилган, диспансер ҳисобида турган 107 нафар онкологик беморлар фойдаланилди. Тадқиқот материали сифатида онкологик патологиялардан сўнг ЮЖС нуқсонлари бўлган беморлар, касаллик тарихи ёки уларнинг амбулатор карталари олинган. Улар жарроҳлик аралашуви тури ва ЮЖСдаги нуқсоннинг локализацияси бўйича тақсимланган; а - ўнг томондаги ю/ж нуқсони; б - чап томондаги ю/ж нуқсони; в - иккала томондаги ю/ж нуқсони; г - ю/ж нуқсони ва кўз косаси ва юз юмшоқ тўқималарининг кенг қўламли нуқсони; д - п/ж альвеоляр ўсимтасининг нуқсони; е - бурун ва кулоқ терисининг нуқсони. Шунингдек, нутқ, нафас олиш ва чайнаш хусусиятлари, п/ж нинг очилиш даражаси ва ён томонга ҳаракатланиши баҳоланди. Операциядан кейинги даврда антропометрик, фотометрик ўлчовлар ва Р-текширувлар, шунингдек, протезларни ўрнатиш диагностикаси ва объектив назорати танлаб ўтказилди, бунда барча беморларга назорат мултиспирал компьютер томографияси (МСКТ) ўтказилди ва 3Д реконструкция билан эстетик аномалиялар тафсилотлари ва ЮЖС ҳолати аниқланди, шунингдек, "SF-36" компьютер дастури сўровномаси ёрдамида амалга оширилди. Беморларда операциядан сўнг рақамли

технологиялар усулида тайёрланган турли хил протезлар, индивидуал титан протезлар ва акрил пластмасса ва юқори технологияли мономерсиз термопластик материал "Vertex termosens" асосидаги комбинацияланган протез билан протезлаш амалга оширилди [2]. Кейинчалик маҳкамлаш учун Нугах Стрикер техникасидан фойдаланган ҳолда маҳкамланган винтли қурилма, Medicon компаниясининг титан мини-пластиналари ва мини-винтлари в/ч, н/ч ва ёноқ суяги бўлақларини тиклаш учун ишлатилган [4]. Олинган барча миқдорий маълумотлар танланмаларга ажратилди ва Microsoft Excel 2013 стандарт компьютер дастуридан фойдаланган ҳолда Студентнинг стандарт усулларига мувофиқ статистик ишлов берилди.

Натижалар ва уларнинг муҳокамаси. Жарроҳлик даволашдан олдин ва кейин беморларнинг ҲС натижалари таҳлили руҳий ва жисмоний компонент кўрсаткичларининг сезиларли даражада яхшиланишини кўрсатди ($p < 0,001$). Умумий саломатлик кўрсаткичлари жарроҳлик даволашдан олдин ҳам, кейин ҳам паст бўлган, бу, шубҳасиз, беморларнинг такрорий жарроҳлик даволаш имконияти, касалликнинг давосизлиги ва ахволининг ёмонлашиши ҳақидаги фикрлари билан боғлиқ эди. Жарроҳлик даволашдан олдин ижтимоий фаолият бузилган эди, чунки беморлар асосан тинч ва ёпиқ

эдилар, ўзларини четлатилган деб ҳисоблардилар ва оиласи ва танишлари билан мулоқот қилишдан қочардилар. Протезлашдан сўнг ва реабилитациянинг кейинги босқичларида беморларда камроқ ташвиш ва яхшироқ ижтимоий фаолият қайд этилган. Шунингдек, даволанишдан олдин юз эстетикасининг бузилиши, олд

тишларнинг йўқлиги ва мураккаб табассум, беморларнинг кундалик фаолиятида самарадорлик ва жисмоний фаолликнинг йўқолишига олиб келадиган ташвиш ва депрессияга олиб келадиган чайнов тизимининг дисфункцияси билан боғлиқ бўлган беморларда ҳиссий ва ақлий соҳаларнинг паст кўрсаткичлари қайд этилган.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Астанов О. М., Ғаффоров С.А. Чакка-пастки жағ бўғими дисфункцияси оғриқ симптомларини комплекс даволаш усуллари. Методик тавсиянома. Тошкент-2021.
2. Рузудинов Н.С. Фазилова А.Р., Ғаффоров С.А., Рузуддинов С., Рузуддинова К.Н. Патент - РК Но7565, 12.09.2022 йил. Акрил пластмассада қисман олинадиган протезни тайёрлаш усули.
3. Тимофеев А. А. Челюстно-лицевая хирургия/ А. А. Тимофеев. -К.: ВСИ "Медицина," 2010. 576 б.
4. Тожиев Ф.И., Азимов А.М. Индивидуал конструкцияларни қўллаган ҳолда юқори жағ нуқсонлари усулининг самарадорлиги //Методик тавсиянома. Тошкент-2022.